

SANDEFJORD
KOMMUNE

HANDLINGSPLAN MOT VOLD I NÆRE RELASJONER

Sandefjord kommune 2023 – 2026

«Kunnskap til å se, mot til å handle»

INNHOLD

Innledning	2
Arbeid med planen	2
Planen omfatter	3
Om Vold	4
Konsekvenser av vold og overgrep	6
Hva vet vi om volden?	7
Forankring i nasjonale planer og lovverk	13
Innsatsområder	14
Referanser	19

INNLEDNING

Vold i nære relasjoner skaper utrygghet, kan medføre helseskader, tap av velferd og begrenser den enkeltes livsutfoldelse og mulighet for aktiv samfunnsdeltakelse. Vold i nære relasjoner har et betydelig omfang og er et alvorlig samfunns- og folkehelseproblem. Vold i nære relasjoner er straffbare handlinger i strid med norsk lov og grunnleggende menneskerettigheter.

Vold i nær relasjon er et tabubelagt tema. Vold i nære relasjoner utøves ofte i hjemmet der man forventer å være trygg. Det som skjer i et hjem kan være vanskelig for andre å oppdage. Vi vet at vold i nære relasjoner er vanskelig å fortelle om og at mørketallene derfor er høye.

Vold i nære relasjoner finnes i alle samfunnslag, rammer i alle alder, alle kjønn og grupper. Vold sees oftere i sårbare grupper som personer med nedsatt funksjonsevne, psykisk lidelse og rusavhengighet.

En viktig samfunnsoppgave er å tilrettelegge for trygge liv. All offentlig virksomhet har et spesielt ansvar for å påse at kommunens innbyggere ivaretas og kan leve i et samfunn uten vold, overgrep og frykt for dette. Kommunens ansvar er beskrevet i ulike lover.

Denne handlingsplanen skal sikre at Sandefjord kommune har høy oppmerksomhet på vold og overgrep. Målet er å forebygge og iverksette gode tiltak slik at de berørte/ utsatte møter og får hjelp av lett tilgjengelige og kvalifiserte sammenhengende tjenester. Ansatte i Sandefjord kommune skal ha kompetanse til å forebygge, avdekke, ivareta og iverksette tiltak når innbyggere opplever vold og overgrep.

ARBEID MED PLANEN

Planen er seksjonsovergrepene, og planen har vært ledet av Kunnskap, barn og unge (KBU). Det har vært en tverretattlig prosjektgruppe og det er gjort en bred kartlegging med fokusgruppeintervjuer av ansatte, questbacks og presentasjon av arbeidet i alle aktuelle ledergrupper.

Tine Luberth, rådgiver KBU, prosjektleder

Linda Mølgaard Gustavsén, leder overgrepsmottaket i Vestfold, sekretær

Ole Henrik Augestad, kommuneoverlege

Laila Sveen Østlie, barnevernleder

Kim Grytting Andersson, folkehelsekoordinator

Solveig Karlstrøm, styrer Kodal barnehage

Geir Fyllingsnes, rektor Byskolen

Lise Tanum Aulie, rådgiver HSO

Bente Ekanger, rådgiver HSO

Prosjektgruppen har fått bistand fra kommuneadvokat Marie E S Reiten

Underveis i prosessen med handlingsplanen har det blitt økt fokus på vold og overgrep i tjenestene og det er igangsatt ulike tiltak for å avdekke vold i nære relasjoner.

Handlingsplan mot vold i nære relasjoner er forankret i Sandefjord kommunes kommuneplan og FN's bærekraftsmål «God helse og livskvalitet».

Planen er gjeldene for perioden 2023- 2026.

PLANEN OMFATTER

Denne planen omhandler vold i nære relasjoner som rammer personer i alle aldre og av alle kjønn, samt seksuelle overgrep mot barn. Med vold i nære relasjoner menes vold eller trusler mellom familiemedlemmer eller personer som står hverandre nær. Volden kan være av både fysisk, psykisk, seksuell, digital eller materiell karakter. Planen omfatter vold i nær relasjon i en bred forståelse, slik at storfamilie, kjærestereelasjoner, personer i stabile bofellesskap og sykehjem er inkludert.

Denne planen omfatter også tiltak for personer som utøver vold og overgrep. Tiltak til voldsutøvere er et nødvendig tiltak for å redusere og stoppe volden.

OM VOLD

Vold kjennetegnes ved at den har mange ulike former som på ulikt vis er med på å påføre skade eller smerte, og det å skremme eller krenke andre. Volden har ulike uttrykk som alle har som hensikt å styre eller tvinge andre.

Definisjon på vold

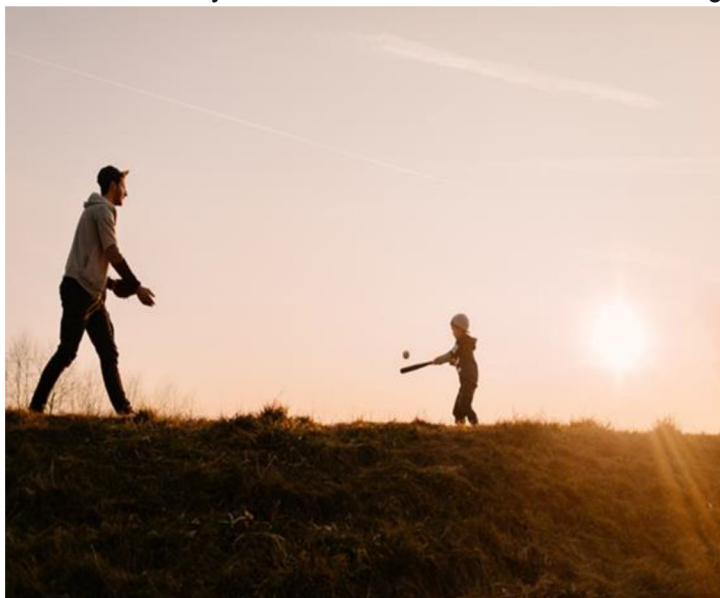
«Vold er enhver handling rettet mot en annen person, som gjennom denne handlingen skader, smerter, skremmer eller krenker, får personen til å gjøre noe mot sin vilje eller slutter å gjøre noe den vil.»

(P.Isdahl,2000)

Nær relasjon

Vold i nære relasjoner har et særtrekk. Der annen vold ofte er en engangshendelse med en ukjent gjerningsperson, utøves vold i nære relasjoner i det skjulte, er gjentakende og personene som berøres er betydningsfulle i hverandres liv (1). Begrepet «Vold i nære relasjoner» er blitt et standardisert begrep hvor voldsutøver og offer er knyttet til hverandre ved familieband, eller på annen måte betyr noe for hverandre. I straffeloven av §282 defineres nære relasjoner som

«nåværende eller tidligere ektefelle eller samboer, nåværende eller tidligere ektefelles eller samboers slektning i rett nedstigende linje, slektning i rett oppstigende linje, noen i sin husstand eller noen i sin omsorg» (2) . Det vil si at nære relasjoner også omfatter søsken, barn, foreldre, besteforeldre og barnebarn. I denne handlingsplanen inkluderes også storfamilie, partner, kjærestereelasjoner og stabile bofellesskap som nære relasjoner.

Vold i nære relasjoner utøves ofte i hjemmet der man forventer å være trygg. Det som skjer i et hjem kan være vanskelig for andre å oppdage.

Ulike typer vold kan være

Vold har mange ulike former og uttrykk og de ulike voldsformene har glidende overganger og kommer ofte ikke alene (3).

Fysisk vold inkluderer et vidt spekter av handlinger, fra det å holde, dytte, riste eller klype, via bruk av slag, spark eller våpen, og til drap. Innesperring og isolasjon er også former for fysisk vold.

Psykisk vold er alle måter å skade, skremme eller krenke på, som ikke er direkte fysiske i sin natur. Det kan også være måter å styre eller dominere andre på, ved hjelp av en bakenforliggende makt eller trussel.

Materiell vold er handlinger rettet mot ting eller gjenstander. Det kan innebære å slå inn dører, vegger eller vinduer, kaste og rasere inventar, knuse, eller ødelegge gjenstander eller rive i stykker klær.

Seksuell vold kan dreie seg om alt fra trakassering og krenkelser, til å bli presset til å utføre uønskede seksuelle handlinger, inkludert å bli utsatt for voldtekt og seksuell tortur.

Æresrelatert vold innebærer utøvelse av vold i frykt for å miste ære eller posisjon, og oppstår spesielt i situasjoner som er preget av sosial forandring, under press som for eksempel bosetting i et annet land. I noen land brukes æresrelatert vold og negativ sosial kontroll til å gifte bort barn mot deres vilje. Kjønnsslemlestelse er fellesbetegnelse på alle typer inngrep der kvinnelige kjønnsorgan blir varig skadet.

Negativ sosial kontroll er ulike former for overvåking, press, trusler og tvang som skal sikre at enkeltpersoner lever i tråd med familiens eller gruppens verdier og normer. Kontrollen kjennetegnes ved at den er gjentakende og systematisk.

Økonomisk vold er når en nektes rådighet over egen økonomi, ved f.eks nektes å ha egen inntekt, presses til å gi fra seg pengene og underskrive på lån/gjeld for andre.

Digital vold er trusler og trakassering via meldinger, overvåking og kontroll via mobiltelefon eller sosiale medier, eller stygge meldinger postet på nett.

KONSEKVENSER AV VOLD OG OVERGREP

Vold i nære relasjoner har ofte mer alvorlige konsekvenser enn annen type vold. Forskning viser en klar sammenheng hos personer utsatt for vold i nære relasjoner og fysiske og psykiske helseutfordringer senere i livet (1).

---

*Det kan være vanskelig å huske en fysisk
smerte, mens ord og følelsen
ordene fremkalte, kan huskes for alltid
(Redd Barna)*

Konsekvensene av vold og overgrep er store, og barndommen setter sine spor. De umiddelbare følelsene framkalt av overgrep, som frykt, sinne og tristhet, kan gi grobunn for livslange forstyrrelser i følelsesregulering, selvbilde og stressaktivering. Vold og overgrep mot barn kan forstyrre den normale tilknytningsdynamikken mellom foreldre og barn, og påvirke sosiale relasjoner gjennom hele livet.

Kropp og sinn påvirker hverandre kontinuerlig. Store prospektive studier har gjentatte ganger vist at barn som utsettes for mishandling og omsorgssvikt, har betydelig økt risiko for å utvikle psykisk sykdom, kognitiv svikt, rusmisbruk, kriminell atferd, sviktende fysisk helse og tidlig død sammenlignet med ikke-mishandlede barn (1).

Skadevirkningene for barn, som enten selv utsettes for vold eller opplever vold mellom voksne i familien, er store. En uholdbar omsorgssituasjon i barndommen gir risiko for utrygghet, redusert helse og livskvalitet også i voksen alder, og kan øke risikoen for selv å bli voldsutøver eller voldsutsatt som voksen.

Eldre mennesker kan ha med seg erfaringer om vold som påvirker alderdommen og eldre utsettes også for vold i nære relasjoner.

Volden har også betydelige samfunnsøkonomiske kostnader. Volden kan utløse behov for hjelpetiltak i skolen, psykisk og fysisk helsehjelp, barnevernstiltak, krisesentertilbud, sosialhjelp og bistand fra politi og domstol. Vold og overgrep påvirker deltakelse og gjennomføring av utdanning (1,4). Mange voldsutsatte mister også tilknytningen til arbeidslivet. En analyse fra 2012 anslår at vold i nære relasjoner koster det norske samfunnet mellom 4,5 og 6 milliarder kroner årlig (1).

HVA VET VI OM VOLDEN?

Vold i nære relasjoner finnes i alle samfunnslag, rammer i alle alder, alle kjønn og grupper.

En rekke ulike omfangsundersøkelser viser at vold i nære relasjoner har et stort omfang i Norge. Enkelte kan ha større risiko enn andre for å bli utsatt for vold i nære relasjoner, og faktorer som påvirker risiko kan også påvirke hvilke former for vold man utsettes for. Kjønn er en viktig risikofaktor. Kvinner utsettes i større grad enn menn for alvorlig og gjentatt vold. I tillegg kan blant annet alder, etnisitet, funksjonsnedsettelse, kjønnsuttrykk, kjønnsidentitet og seksuell orientering påvirke risikoen. Også forhold som sosioøkonomisk status, migrasjon, nasjonal

minoritetsbakgrunn, rus og graviditet kan ha betydning for utsatthet. Flere av disse faktorene kan virke sammen og bidra til økt risiko (1).

Nasjonalt kunnskapssenter for vold og traumatisk stress' (NKVTS) forekomststudie konkluderer blant annet med at vold og seksuelle overgrep forekommer relativt ofte i den norske befolkningen.(5)

Ifølge en omfangsundersøkelse av volds- og overgrepserfaringer og omsorgssvikt blant 12-16 åringer har 19 % av ungdom i Norge opplevd fysisk vold minst én gang i løpet av oppveksten.

Når det gjelder seksuelle overgrep, oppgir 1 av 5 jenter og 1 av 14 gutter at de har opplevd dette i barne- og ungdomsårene før fylte 18 år.

Alvorlig vold rammer i høyere grad kvinner enn menn. I voksen alder oppgir 1 av 4 kvinner at de har vært utsatt for vold etter 18 års alder.

9 prosent av alle kvinner har vært utsatt for voldtekt minst én gang i løpet av livet.

I perioden 2011–2020 ble 48 % av drepte kvinner drept av en partner eller ekspartner, mot 8 % av menn.

Sårbare grupper er mer utsatt for vold og overgrep enn den generelle befolkningen, og de følger det samme mønstret med at kvinner er mer utsatt enn menn. Med unntak av gutter med psykiske utviklingshemming som er mer utsatt for seksuelle overgrep enn gutter i den øvrige befolkningen. Samtidig utsettes også gutter med en psykisk utviklingshemming oftere for vold og overgrep i hjemmet og av noen de kjenner, enn gutter i befolkningen for øvrig. De seksuelle overgrepene guttene utsettes for, utøves ofte av andre gutter eller menn med psykisk utviklingshemming (6).

Hva vet vi om vår kommune

I 2021 mottok barnevernet i Sandefjord 204 bekymringsmeldinger knyttet til vold og overgrep.

I 2021 var det 15 voksne og 20 barn fra Sandefjord som bodde på Kriesenteret. Til sammen bodde de der 891 døgn.

Ungdata fra 2021 viser at 5 % av ungdomskolelevne har opplevd at en voksen i familien har blitt utsatt for fysisk vold i nær relasjon. 5 % av barna på ungdomskolen rapporterte at de har blitt slått av en voksen i familien med vilje.

I 2021 var det 32 personer i Sandefjord som kontaktet overgrepsmottaket i Vestfold etter seksuelt overgrep. I Ungdata rapporterte 4 % av guttene og 15 % av jentene på ungdomsskole at de hadde blitt befølt på en seksuell måte mot deres vilje.

I 2021 registrerte politiet 35 saker med mishandling i nær relasjon, men tallene er høyere når man også tar med andre former for vold i nære relasjoner.

Sårbare grupper

Vold sees oftere i særlige sårbare grupper som barn, personer med nedsatt funksjonsevne psykisk lidelse og rusavhengighet.

Barn og unge

Barn og unge er en sårbar gruppe, da de er avhengige av trygge omsorgspersoner.

---

*Om lag 260 barn i Sandefjord utsettes for vold
og overgrep
Ser du noen av dem?*

Når omsorgspersoner svikter blir gruppen særlig sårbar. Barneombudets rapport «Erfaringer fra barn og unge utsatt for vold og overgrep (2018) viser at 30 % av alle barn har opplevd å bli utsatt for en eller annen form for vold i eget hjem (7). Mindre alvorlig fysisk vold mot barn og unge har avtatt betydelig over tid og forekommer hos om lag 1 av 5. Fysisk vold fra foresatte

forekom oftest første gang i barnehage- eller småskolealder. Den alvorlige volden som 5 % av alle barn utsettes for har holdt seg konstant gjennom flere tiår. Ifølge rapporten rammes like mange gutter og jenter av alvorlig vold fra foresatte (7).

Eldre

Vold mot eldre er et stort samfunnsproblem som i stor grad er skjult. I 2017 lanserte Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) den første nasjonale forekomststudien om vold og overgrep mot hjemmeboende personer over 65 år (8). Studien viste at mellom 5 og 7 prosent hadde opplevd vold det siste året. De fleste var utsatt for psykiske overgrep, men mange rapporterte også om fysisk vold, seksuell vold, økonomiske overgrep og omsorgssvikt. Det var omtrent lik fordeling mellom kvinner og menn. Voldsutøveren var i ni av ti tilfeller i nær

relasjon til den utsatte. Det kan være vanskelig for de eldre å be om hjelp utenfra på grunn av at de ofte har et sterkt bånd til utøveren og i tillegg er avhengig av hjelpen de får (1).

Norges teknisk-naturvitenskapelig universitet (NTNU) fant i sin studie i 2020 blant ansatte på sykehjem, at åtte av ti pleieansatte hadde observert en eller flere hendelser av vold, overgrep eller forsømmelser mot beboere i sykehjem i løpet av det siste året (9).

Mennesker med funksjonsnedsettelse

Mennesker med nedsatt funksjonsevne er en gruppe som ofte er særlig avhengige av sine omsorgspersoner til f.eks personlig hygiene, til kommunikasjon og daglig fungering. De kan ha ulik grad av svekkede kognitive, språklige, motoriske ferdigheter. Forskning viser at kvinner med lett til moderat grad av utviklingshemming er mer utsatt for vold og seksuelle overgrep enn kvinner med sterkere grad av utviklingshemming. Noen kan ha vanskeligheter med å sette grenser for seg selv. Noen har også grenseoverskridende atferd fordi de ikke forstår andres grenser, og blir en som utøver vold og overgrep. I rapporten mellom «Frihet og beskyttelse» hevder enkelte forskere at noen mennesker med psykisk utviklingshemming har et så sterkt ønske om å være som andre, at de kan finne seg i å bli behandlet dårlig, framfor å ikke være en del av relasjonen. Mennesker med psykisk utviklingshemming er også ofte opplært til å respektere andres meninger og handlinger uten kritisk refleksjon, noe som kan være en risikofaktor (10). Noen bor på institusjon, i omsorgsbolig eller er mer isolert fra samfunnet, som kan gjøre det vanskelig for folk utenfor å se eller forstå hva som skjer.

Mennesker med minoritetsbakgrunn

Familier med minoritetsbakgrunn i Norge kommer fra mer enn 200 land. På landsbasis ser man en tendens til at kvinner med minoritetsbakgrunn er overrepresentert ved krisesentrene, herunder også kvinner gift med norske menn. Også ved krisesenteret i Vestfold er det en noe større andel av brukere med minoritetsbakgrunn. Hjelpeapparatet stilles overfor utfordringer som krever spesiell kunnskap og kompetanse med hensyn til voldsutsatte med etnisk minoritetsbakgrunn. Kvinner og jenter med minoritetsbakgrunn har i en del tilfeller et begrenset nettverk i Norge, og mange er økonomisk og sosialt avhengige av mann og øvrig familie. Da kan terskelen for å be om hjelp bli høy og det er vanskelig å bryte med voldsutøver(ne) i de tilfellene det er nødvendig.

Bruk av fysisk avstraffelse i oppdragelsessammenheng er svært vanlig i mange land (11). Ofte kan det være glidende overgang mellom såkalt oppdragervold og barnemishandling.

Mennesker i aktiv rus

Å leve i rusmiljø er belastet med en økt risiko for vold, og en stor del av alle drap i Norge blir begått av rusede personer. NKVTS har en studie på vold og rus og peker på at «Det er lite avklart hvilken tidsrekkefølge som er den primære, altså om alkohol primært er en kausal eller utløsende faktor for vold, eller om vold primært er en kausal eller utløsende faktor for alkoholproblemer, eller om alkohol og vold forsterker hverandre i en negativ spiral» (12). Rus kan også være en måte å håndtere traumer på.

Rapporten «Kan dem takke seg selv?» beskriver at volden ofte skjer i en nær relasjon der den rusavhengige utsettes for vold av den som har tilgang til rusmidler (13). Dette gjør det også vanskeligere for den rusavhengige å bryte relasjonen. Denne gruppen mennesker møter ofte fordommer i samfunnet, dessverre også fra hjelpeapparatet. Det er også lett å bli for fokusert på rusavhengigheten, slik at andre problemer, for eksempel vold, i mindre grad blir oppdaget og behandlet tilfredsstillende.

Mennesker med psykisk sykdom

Psykisk sykdom er en risikofaktor for å bli utsatt for vold i nær relasjon ved at den syke kan være avhengig av betydelig hjelp til dagliglivets aktiviteter. Psykisk sykdom kan også oppstå etter vold og overgrep. Det er sammenheng mellom opplevd vold i løpet av livet og både selvrapportert dårlig helse og utvikling av psykisk lidelse som depresjon, angst og posttraumatisk stresslidelse (PTSD).

FORANKRING I NASJONALE PLANER OG LOVVERK

Etter norsk lov er kommunene forpliktet til å gi sine innbyggere, herunder voldsutsatte, et forsvarlig tilbud. Sosialtjenesteloven, kommunehelseloven, krisesenterloven samt barnevernloven regulerer de kommunale tjenestene på dette området. Videre gir forvaltningsloven utfyllende regler om kommunens opplysnings- og veiledningsplikt (14).

I arbeidet med ny velferdstjenestelovgivning presiseres igjen kommunens ansvar for samarbeid og samordning på tvers av tjenester og sektorer. Ansvar for å forebygge og bekjempe vold og overgrep skal være fastsatt, tydelig og lederforankret på alle forvaltningsnivåer (15).

I lov om barnevern (barnevernsloven) står det at «Loven skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Loven skal bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse og at alle barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår (16).

Helse -og omsorgstjenesteloven (2011) § 3 omhandler kommunens ansvar for å forebygge, avdekke og avverge vold og seksuelle overgrep: «*Kommunen skal ha særlig oppmerksomhet rettet mot at pasienter og brukere kan være utsatt for, eller kan stå i fare for å bli utsatt for, vold eller seksuelle overgrep. Kommunen skal legge til rette for at helse- og omsorgstjenesten blir i stand til å forebygge, avdekke og avverge vold og seksuelle overgrep*» (17).

Rammeplan for barnehager sier tydelig at «Gjennom den daglige og nære kontakten med barna er barnehagen i en sentral posisjon til å kunne observere og ta imot informasjon om omsorgs og livssituasjonen til barna». Videre understrekes det at personalet skal ha et bevisst forhold til det at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep, og de skal vite hvordan de gjennom den allmenn pedagogiske praksisen kan forebygge og avdekke dette (18).

Gjennom Lov om kommunale krisesentertilbud (krisesenterlova) er kommunen forpliktet til å sikre et godt og helhetlig krisesentertilbud til kvinner, menn og barn som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner (19). Denne loven gir menn, kvinner og barn lik rett til hjelp. Sandefjord kommune har tilbud til vold i nære relasjoner utsatte ved Krisesenteret i Vestfold.

INNSATSOMRÅDER

Med bakgrunn i mål (kommuneplanen), nasjonale føringer og utfordringer som er avdekket underveis i planarbeidet, er planens innsatsområder:

- **Kunnskap og kompetanse**

Kunnskap og kompetanse om vold og overgrep er vesentlig for å kunne forebygge og beskytte den som er utsatt.

- **Forebygge og avdekke**

- God hjelp kan bidra til å forebygge negative ettervirkninger av vold.
- Forebygging på et tidlig tidspunkt vil kunne redusere volden, både hindre at vold utøves og stanse pågående vold.

- **Samarbeid og samhandling**

- Tjenestetilbudet til voldsutsatte framstår fragmentert og lite samordnet.
- Voldsutsatte har oftest behov for hjelp fra flere instanser, noe som krever tverrfaglig samarbeid.
- Godt tverrfaglig samarbeid er forutsetningen for et helhetlig tilbud.

KUNNSKAP OG KOMPETANSE		
SLIK VIL VI HA DET	SLIK GJØR VI DET	Ansvar
<p>Ansatte i relevante kommunalområder/virksomheter har god kompetanse på hvordan mistanke om vold og seksuelle overgrep skal identifiseres og håndteres</p>	<p>Obligatorisk opplæring for ansatte i førstelinje i kommunalområdene Kunnskap, barn og unge (KBU) og Helse, sosial og omsorg (HSO) gjennom Kompetanserammeverk/Tenk Sammen og innføring av TryggEst</p> <p>Sikre at ansatte praktiserer rett anvendelse av regler om meldeplikt, taushetsplikt, opplysningsplikt, opplysningsrett og avvergeplikt</p>	KBU/HSO
<p>Virksomhetene har god struktur for å opprettholde og fornye kunnskap</p>	<p>Vold i nære relasjoner inngår i årshjul til kommunale virksomheter</p> <p>Alle enheter utarbeider rutinebeskrivelser i Compilo</p> <p>Alle enheter utarbeider tiltakskort / flytskjema</p> <p>Alle enheter sikrer forsvarlig dokumentasjon</p> <p>Obligatorisk opplæring for nye ansatte i førstelinje</p>	KBU/HSO

<p>Ansatte har kjennskap til hjelpetilbud i kommunen og aktuelle samarbeidspartnere</p>	<p>Opprette nettside med oversikt over lokale hjelpetilbud</p>	<p>HSO/KBU</p>
<p>Barn og unge forstår hva som er uakseptabel atferd og vet hvor de kan søke hjelp</p>	<p>«Si det videre» gjennomføres på alle barneskoler</p> <p>Samarbeid mellom skole og Senter mot incest og seksuelle overgrep (smiso) videreutvikles</p> <p>Utvikle felles undervisningsopplegg til lokal læreplan for vold og overgrep som del av «Tenk helse» for barnetrinnet</p> <p>Hente erfaringer fra andre kommuner og vurdere innføringer av programmer som «Jeg er meg»</p>	<p>KBU</p>

FOREBYGGE OG AVDEKKE		
SLIK VIL VI HA DET	SLIK GJØR VI DET	Ansvar
Innbyggerne har kunnskap om vold i nære relasjoner og vet hvor de kan søke hjelp	Opprette nettside med informasjon om kommunens tilbud. Nettsiden inneholder også eksterne nødnummer og lenker til aktuelle nettressurser	HRU
Barn og unge fanges opp så tidlig som mulig, både de som har vært utsatt for vold eller overgrep og/eller er utsatt for vold mellom nære omsorgspersoner	Kompetente og modige ansatte i barnehage, skole og SFO som ser, hører og handler Det lages samtalemaler for å snakke med barn (Tenk sammen / Sammenfjordkassa) Jordmortjenesten og helsesykepleier snakker om vold i nære relasjoner, og stiller rutinemessig spørsmål knyttet til dette	KBU
Tidlig innsats som forebygger vold – uavhengig av alder, kjønn, seksuell legning og funksjonsnedsettelse	Sandefjord kommune innfører TryggEst – vern av risikoutsatte voksne (bufdir.no) og TryggEst-team Psykisk helses tilbud til voldsutøvere om kurs i sinnemestring gjøres mer kjent Alle relevante tjenester spør sine tjenestemottakere rutinemessig om de er utsatt for vold og om de utøver vold	HSO KBU/ HSO

SAMARBEID OG SAMHANDLING		
SLIK VIL VI HA DET	SLIK GJØR VI DET	Ansvar
Det er et godt samarbeid mellom kommunale virksomheter/seksjoner, slik at arbeidet er helhetlig og koordinert	Inkludere iverksetting, videreutvikling og evaluering av tiltak mot overgrep og vold i nære relasjoner som gjelder barn og unge i samhandlingsmodellen Tenk Sammen	KBU
	Iverksette, videreutvikle og evaluere tiltak for voksne gjennom TryggEst.	HSO
Det er et godt samarbeid med eksterne samarbeidspartnere	Videreutvikle samarbeidet med Krisesenteret i Vestfold, Alternativ til vold, Familievernet, Overgrepsmottaket i Vestfold	HSO/KBU
	Inkludere arbeid mot vold i nære relasjoner i relevante samarbeidsavtaler	KBU/ HSO

REFERANSER

1. Handlingsplan «Frihet fra vold»;
<https://www.regjeringen.no/contentassets/9c4fb648c66c4c1eb2e58f645eb870b8/209755-id-frihetfravold-web.pdf>
2. Straffeloven § 282; [Lov om straff \(straffeloven\) - Kapittel 25. Voldslovbrudd mv. - Lovdata](#)
3. Nasjonal kunnskapssenter om vold og traumatisk stress(NKVTS) Veileder for helse -og omsorgstjenestens arbeid med vold i nære relasjoner, [NKVTS – En veileder om vold i nære relasjoner](#)
4. Opptrappingsplan mot vold og overgrep, [Prop. 12 S \(2016–2017\) \(regjeringen.no\)](#)
5. NKVTS, (2014). Vold og voldtekt i Norge. En nasjonal forekomststudie av vold i et livsløpsperspektiv. [Vold og voldtekt i Norge. En nasjonal forekomststudie av vold i et livsløpsperspektiv - NKVTS](#)
6. Meld. St. 8 (2022 – 2023) Menneskerettar for personar med utviklingshemming « Det handlar om å bli høyrte og sett» [Meld. St. 8 \(2022–2023\) - regjeringen.no](#)
7. Barneombudets rapport «Erfaringer fra barn og unge utsatt for vold og overgrep (2018),
https://www.barneombudet.no/uploads/documents/Publikasjoner/Fagrappporter/Raad_til_hels_etjenestene.pdf
8. NKVTS, Sandmoe, A (2017). Vold og overgrep mot eldre personer i Norge:
<https://www.nkvts.no/rapport/vold-og-overgrep-mot-eldre-personer-i-norge-en-nasjonal-forekomststudie/>
9. Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) (2020),
<https://www.ntnu.no/blogger/folkehelsebloggen/2020/03/24/eldre-utsettes-for-vold-og-annenkrenkende-behandling/>
10. Rapport, « Mellom frihet og beskyttelse?» (2013)
<https://www.nkvts.no/content/uploads/2020/01/mellom-frihet-og-beskyttelse-1.pdf>

11. «Rapport «Barn og unge med innvandrerbakgrunn i Barnevernet» (2009),
https://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_201139/rapp_201139.pdf
12. Vold og rus - En longitudinell studie». <https://www.nkvts.no/prosjekt/vold-og-rus-en-longitudinell-studie/>
13. Rapport « Kan dem takke seg selv» Vibeke Aanerød (2014)
14. Forvaltningsloven, <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1967-02-10>
15. Prop. 100L (2020-2021) <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-100-l-20202021/id2838338/?ch=1>
16. Lov om Barnevern, <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2021-06-18-97>
17. Lov om kommunale helse -og omsorgstjenester. https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-30#KAPITTEL_3
18. Stortingsmelding 6 (2019 –2020) Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO. [Meld. St. 6 \(2019–2020\) \(regjeringen.no\)](#)
19. Lov om kommunale Krisesentertilbud, <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-44/>

